

PRETPLATNIČKI LISTIĆ

IME I PREZIME I NAZIV TVRTKE

MATIČNI BROJ/OIB

TELEFON

ULICA I BROJ

POŠTA I GRAD

Godišnja pretplata (52 broja) = 560,00 kn
 * za europske države 165,00 EUR
 * za prekomorske države 295,50 USD
 Polugodišnja pretplata (26 brojeva) = 280,00 kn
 Tromjesečna pretplata (13 brojeva) = 140,00 kn
 Mjesečna pretplata (4 ili 5 brojeva) = 46,66 kn

Pretplatni listić i kopiju uplatnice pošaljite na adresu:
HKZ-Hrvatsko slovo d.o.o.,

Hrvatske bratske zajednice 4, 10 000 Zagreb;
 telefoni: **01/4814 965; 6190 112, fax: 01/6190 111;**
 e-mail: hkz.hrvatskoslovo@gmail.com

Domaće pretplate doznačite na transakcijski račun:
 IBAN HR31 2340 0091 1001 49615

kod Privredne banke d.d., Zagreb, s naznakom za Hrvatsko slovo

Devizne pretplate doznačite SAMO i ISKLJUČIVO doznakom na naš devizni račun, jer više nismo u mogućnosti primiti čekove:

MB: 1364294; OIB: 01074627909

IBAN HR31 2340 0091 1001 49615

SWIFT: PBZGHR2X; Privredna banka d.d., Radnička cesta 50, 10000 Zagreb

**OTON
IVEKOVIĆ**
1869. - 1939.

**PETAR
ŠEGEDIN**
1909. - 1998.

svestrana kulturna djelatnica

Dijana Milošević

Ima moja Boka tu magičnu moć da stvara velike ljude

Razgovarao: Domagoj VIDOVIĆ

Profesorice Milošević, često čujem uzrečicu kako jezik nije matematika. S njom se nimalo ne slažem, ali bih volio da meni i našim čitateljima objasnite kako Vi povežete jezik i tajanstveni svijet matematike.

Raduje me Vaše neslaganje, kao znanstvenika i jezikoslovca, s navedenim odvajanjem tih dvaju velikih, a sličnih područja iskazivanja svijeta oko sebe. Isprepleteni tajanstveni svjetovi matematike i jezika nisu ništa drugo nego jedan zajednički čarobni prolaz za razvoj i duhovni opstanak čovjeka. Poput matematike koja vas zanesenjački vodi istraživačkim stazama k cilju, i jezik neumoljivo osvaja i otvara svoje putove riznicama spoznaje. Riječi, brojevi, logika rasuđivanja, ljepota izražavanja – sve nas to skupa oblikuje i stapa u mozaik razuma i emocija, stvaranja i otkrivanja, povijesti i trajanja. Kod mene je taj bliski dodir matematičkih zakonitosti i pisane riječi utkan u svakodnevicu mojega rada i postojanja, posebice u poučavanju matematike i radu s djecom, gdje poput igre sjenki provlačim niti jezika i matematike stapajući maštu, kreativnost, preciznost i jasnoću zakonitosti u tajni svijet matematike. Rekla bih da u toj matematičko-jezičnoj povezanosti nastaju putovi koji oplemenjuju dušu i osvajaju svijet duhovnosti.

Vaši su učenici višestruko nagrađivani na različitim natjecanjima u Crnoj Gori, primjerice na natječaju „Kreativna nastava“. Možete li nam reći malo više o tome?

Tijekom rada s djecom u osnovnoj školi u Kotoru provodila sam i izvannastavne aktivnosti te sudjelovala kao mentorica mladim matematičarima i kao autorica u nekoliko projekata na različitim natjecanjima. Jedan je od uspješnijih projekata “S druge strane katedre” nagrađen na natjecanju Kreativna nastava programa „Partners in Learning” u organizaciji Microsofta Crna Gora i Zavoda za školstvo Crne Gore, čiji je cilj bio vlastitim programom doprinijeti posuvremenjivanju nastave u osnovnim i srednjim školama u Crnoj Gori. Pobjedničkim radom “S druge strane katedre” predstavljala sam Crnu Goru na Europskome inovativnom forumu nastavnika – Microsoft „Partners in Learning”, u Lisabonu 2012.

Projektom “S druge strane katedre” predstavila sam ne samo inovativne pristupe u obrazovnome sustavu i dominantnu ulogu učenika u nastavi, nego i objedinjavanje elemenata kulture i tradicije Boke kotorske u nastavnim sadržajima. Također bih istaknula i posebnu nagradu na natječaju „Kreativna nastava” za uspješ-

Razgovaramo s Dijanom Milošević iz Kotora, profesoricom matematike, svestranom kulturnom djelatnicom te pratiteljom, sudionicom i oblikovateljicom mnogih društvenih zbivanja unutar hrvatske zajednice u Boki kotorskoj.

nu provedbu projekta „Digitalni hodočasnici putovima kulture i tradicije Boke kotorske”, u sklopu rada s učenicima, koji je rezultirao osmišljavanjem i izradom mrežne aplikacije „Bokeška škrinja” i bogatom povijesnom dokumentacijom Boke kotorske pohranjenom na mrežnome portalu. U svim navedenim projektima nagradama mojih učenika na natjecanjima iz matematike i mnogim drugim aktivnostima utkana je velika ljubav prema nastavničkom pozivu, povjerenje i suradnja s učenicima i kolegama.

Vrlo je zanimljiv naziv projekta „Krajevi kao i bića imaju dušu“. Iz vlastita iskustva mogu reći da se to osobito očituje u Boki kotorskoj. Kakav je Vaš odnos prema rodnome kraju i ljudima koji Vas okružuju?

„Krajevi kao i bića imaju dušu”, riječi hrvatskoga pjesnika iz Boke kotorske Frana Alfirevića, oslikavaju svu posebnost mojega rodnoga kraja Boke kotorske, te ustrajne zemlje Hrvata, hrvatskih pjesnika i svetaca te stoljetne tradicije hrvatske kulturne baštine.

Rođena sam u Boki, u katoličkoj obitelji, gdje sam rasla u duhu naslijeđa svojih predaka, u vremenima kad se ples moje mladosti odigravao na skalinima i u kaletama staroga grada, drevne lanterne osvjetljavale su mi put, a ples vila i šum vala gradio moj svijet.

Vrijeme koje je obilježilo moje odrastanje bilo je vrijeme nacionalnoga utapanja u bezličnu masu jugoslavenstva koje nisam prihvaćala te sam, svjesna svojega hrvatskoga identiteta i ponosna na svaku kap špiljarske i konavoske krvi u meni, ostala vjerna onomu što je oduvijek strujalo mojim bićem – osjećaju da pripadam tom velikom i časnom hrvatskom narodu i slijedim put svojih predaka. S tim sam osjećajem voljela i volim Boku, taj komadić mora i neba, gdje mi je Gospa križ rađanja postavila, te pločnike rodnoga grada i drage ljude koje Boka stvara. Poseban osjećaj zajedništva povezuje ljude čija su ognjišta ovdje urezala njihovu mladost i život.

U meni je zauvijek ostao taj osjećaj povijesne veze Boke i Dalmacije, Boke i Hrvatske i taj ponos na djelo hrvatskoga naroda koje

je sazđano u svakome kamenu i svakome kutu ovoga podneblja. Danas Bokom sve više odzvanjaju neki neznani zvuci, skrnave je ruke nedostojne blaga koje im daje, trgaju joj povijesne stranice mnogi neuki došljaci, ali dok se čuju zvuci s kampanjula, opstat će i duša bokeljska i ova zemlja gdje duh kršćanski stoljećima obitava!

Šumi vječno drevna Boka zavjetom naših predaka, zavjetom hrvatskih svetaca, pjesnika, slikara, glazbenika i književnika, zavjetom njezinih sinova i iskrom drevnoga ognja uklesanom u kamene zidove njezine povijesti.

Nakon filozofskih pitanja evo jednog banalnog: Je li teže biti nastavnica ili pomoćnica ravnatelja?

Ovo „banalno“ pitanje ipak bih rado smjestila u kategoriju „filozofskih“. Rad u školi ne smatram „težinom“ te bih ovu usporedbu promatrala kao dva paralelna svijeta koja se prepliću i dopunjavaju. Posao je nastavnika inspirativan, kreativan i izazovan, daje stvaralačku slobodu i mogućnost da u trenutku preokrenete svoje ideje i slijedite put koji su vam upravo učenici nagovijestili, tako da pored poučavanja postoji i dio rada u kojemu poput kipara oblikujete te male dječje svjetove. Posao pomoćnice ravnatelja daje manje prostora za kreativnost i promjene, a više za usmjeravanje nastavnika k unaprjeđivanju njihove nastavne prakse. Naime, rekla bih da posao koji volite nema „težinu“, a za mene je školsko okruženje i svako drugo koje prožima znanstveni rad i dodir s poučavanjem i knjigom izazov, te je odabir ovdje ipak na strani nastavnika, ali poput nekoga tko ima tu sreću da radi u prijateljskome i suradničkom okruženju divnih kolega, posao je pomoćnice ravnatelja nešto što vam može samo uljepšati dane.

Autorica ste digitalne antologije Hrvatsko pjesništvo Boke kotorske, u kojoj su okupljeni tekstovi od srednjovjekovlja do današnjice. Kako ste došli na tu ideju te koje biste hrvatskoj javnosti manje poznate tekstove i autore izdvojili?

Kad živite u vremenu koje vam otuđuje ono što čini dio vašega bića i čini vašu osobnost cjelovitom, ono što ulijeva ponos i usmjerava vam korak jest ono što je vaš narod stvarao. Tad vam se misli i želje same nameću te se upitate kako otrgnuti od sjećanja i prisvajanja tu bogatu hrvatsku kulturnu baštinu.

Bolno je slušati zvuk neznanih kora-

Genij prostora: 1/1 str. - 7.200,00 kuna,
 1/2 str. - 3.600,00 kuna, 1/3 str. -
 2.400,00 kuna,
 1/4 str. - 1.800,00 kuna; 1/8 str. -
 900,00 kuna.
 Sve bez PDV-a

Tjednik za kulturu Hrvatsko slovo
 objavljuje se uz financijsku potporu
 Ministarstva kulture Republike
 Hrvatske te Grada Zagreba.

ka pločnicima koja su gradili vaši djedovi i pradjedovi, a još bolnije kad vam netko oduzima sve to stoljetno blago vašega hrvatskoga naroda. Digitalna antologija „Hrvatsko pjesništvo Boke kotorske“ tek je pokušaj u nastojanjima da se sva baština i sva djela nazovu imenom onoga naroda koji ih je stvarao.

Voli se Boka i srcem i dušom, ali voli se i istinom, povijesnom istinom. Bez obzira na teritorijalna pomicanja granica naša povijest govori kroz baštinu naših predaka. Ta su njihova djela svjedodžba davnih vremena te čine dio povijesti i identiteta i nas, i naše djece, i svih Hrvata ma gdje oni bili. Sve ono što su stvorili i što će stvarati Hrvati u granicama bilo koje druge države, uvijek će predstavljati dio hrvatske kulture i povijesti. Stoga je iznimno važno ostaviti mladima naslijeđe upravo onakvo kakvo jest i kako je stvarano te zaštititi njegovu pripadnost narodu koji ga je stvarao.

Ujedno iz ovih strana potječu brojni pjesnici koji su ostavili za sobom bogate pjesničke zbirke. U današnje doba malo je poznata i priznata važnost hrvatske kulturne baštine iz Boke te ostvarenja u području kulture koju su stvarali i baštinili Hrvati prošlih stoljeća, donedavna većinski dio stanovništva Boke kotorske, te je objedinjavanje pjesničkoga opusa Hrvata Boke kotorske ujedno i put očuvanja velikoga kulturnog blaga i zaštite identiteta Hrvata u Crnoj Gori.

Stoga je digitalna antologija „Hrvatsko pjesništvo Boke kotorske“ projekt digitalizacije pjesničkoga opusa bokeljskih Hrvata u cilju objedinjavanja, objave i trajnoga očuvanja hrvatske nematerijalne kulturne baštine i civilizacijskoga naslijeđa Hrvata iz Boke kotorske.

U toj antologiji digitalizirana su djela hrvatskih pjesnika iz Boke kotorske od XII. do XX. stoljeća te djela naših suvremenika koji potječu iz Boke.

Digitalizirana su djela koju obuhvaćaju razdoblje XII. – XIX. stoljeća: *Hrvatska književnost Boke kotorske do preporoda – anonimno pučko pjesništvo* te djela koja potpisuju Đorđe Bizanti, Ljudevit Paskvalić, Ivan Bona Bolica, Vicko Bolica, Ivan Živo Bolica Kokoljić, Andrija Zmajević, Krsto Ivanović, Ivan Krušala, Luka Burović, Nikola Burović, Tripo Skura, Vicko Skura, Dominik Cecić, Antun Kojović, Ivan Antun Nenadić, Marko Ivanović Moro, Petar Kink, Franjo Morandi i Stjepan Marović.

Iz razdoblja su XIX. i XX. st. digitalizirane sljedeće publikacije: Ana Marija Marović „Soneti“, Frano Alfirević „More i daleki gradovi“ i Viktor Vida „Sabrana djela“. Dostupna su i djela naših suvremenika: Miloš Milošević „Sam na palubi“ i „Ex voto“, Vjenceslav Čížek „Odabrana poezija“, don Branko Sbutega „Sebedarje“, Antun Sbutega „Sjećanje na more/Il ricordo del mare“ te Vanda Babić „Odabrana poezija“.

Realizaciju je projekta, donacijom publikacija, organiziranjem javnoga predstavljanja i sugestijama potpomoglo Hrvatsko nacionalno vijeće Crne Gore, čiji je predsjednik Zvonimir Deković, medijski su predstavili antologiju Božo Vodopija, novinar HRT-a, zatim Marin Čaveliš i Ana Vuksanović kao sugovornici te *Radio Dux*.

Financijsku potporu dao je Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava Crne Gore.

Kakva vam se čini zastupljenost bokeljskih autora u antologijama hrvatske književnosti općenito?

Lijepa tema za istraživanje. To područje kao da se zaustavilo u vremenu dajući prostor za nove korake. Kroz pretragu publikacija hrvatskih književnika iz Boke po različitim mrežnim knjižnicama i antikvarijatima nailazila sam na mnoga djela bokeljskih autora poput Luke Brajnovića, Frana Alfirevića,

Viktora Vide, Ane Marije Marović... Matrica hrvatska i mnogi književni časopisi u svojem opusu imaju lijepu zbirku hrvatskih autora iz Boke, a tu su i djela Željka Brguljana, Đure Vidmarovića, Vande Babić i drugih. Izišla je i publikacija „Književnost ranog novovjekovlja u Boki kotorskoj“ Viktorije Franić-Tomić i Slobodana Prosperova Novaka, zbirke u kojoj su zastupljeni Juraj Bizanti, Ludovik Paskalić, Ivan Bona Boliris, Maro Dragović, Jeronim Pima, Bicko i Ivan Bolica Kokoljić, Andrija Zmajević, Tripo Vračen, Tripo i Vicko Skura, Jela Bujović, Nikola Burović te mnogi drugi hrvatski književnici iz Boke. No, bez temeljne statističke obrade ove teme ne mogu oblikovati odgovor s nekom preciznošću i sigurnošću, ali bez obzira na trenutačne podatke o zastupljenosti bokeljskih autora u antologijama hrvatske književnosti na tome području treba i dalje raditi. Upravo je tehnologija tu najpogodnija u pružanju pomoći objedinjavanja svih tih opusa i sastavljanja jedinstvene baze publikacija na temu Boke kotorske.

Vrlo ste aktivni i kao dramaturginja i voditeljica dramske sekcije Hrvatskoga nacionalnog vijeća Crne Gore te ste uspješno oživjeli stare dubrovačko-bokeljske veze (pa i nadmetanja koja je osobito volio kroz vlastite likove karakterizirati Marin Držić, potomak bokeljskih doseljenika iz Kotora) u projektu „Bokeljsko-dubrovački splet“. Kako je raditi s mladim glumcima?

Amatersko kazalište HNV-a osnovano je 2014. s ciljem razvitka i unaprjeđenja amaterske kazališne kulture te očuvanja hrvatskoga nacionalnog identiteta promicanjem hrvatske tradicijske kulturne baštine, posebice hrvatskoga jezika i njegovih dijalekata, putem izvedbe dramskih djela i igrokaza, poglavito hrvatskih pisaca ili autorskih djela članova kazališta. Nakon profesorice Ružice Lazarević od 2019. godine preuzimam ulogu voditeljice kazališta i radim na jačanju one niti koja povezuje ovdašnje Hrvate s njihovim svojstvenim izričajem i kulturom počevši od jezične sastavnice pa do suradnje i tematskih odrednica. U tome je cilju rađena i kazališna predstava „Bokeško-dubrovački splet“ – poveznica kultura u dramskoj formi, koja je okupila mlade glumce Privatne gimnazije u Dubrovniku i Amaterskoga kazališta Hrvatskoga nacionalnog vijeća Crne Gore. U tome dramskom spletu kultura prepliću se elementi mjesnoga govora, glazbe i folklor, odnosno prepoznatljivi elementi kulture tih dvaju bliskih područja.

Intenzivna suradnja s Dubrovnikom počela je još prije realizacijom projekta „Digitalna antologija Hrvatsko pjesništvo Boke kotorske“ te je ova kazališna predstava bila načinom produbljivanja negdašnjih snažnih prožimanja Boke i Dubrovnika.

Rad s mladim glumcima ovoga kazališta nije samo inspirativan i poticajan, nego i nešto što me ispunjava ponosom na sva njihova glumačka ostvarenja koja bi se trebala nazivati amaterskim, a često prelaze granice amaterskoga i profesionalnoga te bih mogla ustvrditi da je njihov odnos prema radu i njihova gluma na razini profesionalnoga amaterizma. Okupila sam skupinu mladih glumaca koje krasi talent, obiteljski odgoj i ljubav prema kazalištu. Evo i jedne tajne vijesti specijalno za „Hrvatsko slovo“: na „daskama koje život znače“ uskoro će se naći i nova predstava „Nasljedujemo to načelo što daše nama djedovi“, čiju premijeru planiramo u veljači 2020. u Tivtu i na Danima hrvatskoga pučkog teatra u Hercegovcu.

Kad nešto zamislite, uporni ste dok to ne ostvarite, pa sam odnekud doznao kako ćete nastojati uprizoriti dramu Darka Lukića o blaženoj Ozani Kotorskoj? Čuo sam i kako je doći do dramskoga teksta bila prava mala drama u drami, pa udovoljite našoj znatiželji.

Lijepa priča u kojoj ste i Vi sudionik. Dopustite za ovo djelo Božje providnosti malo više redaka. Neizvjestan, izazovan i pomalo mističan, vođen nevidljivom rukom Božje providnosti, bio je put traganja za tekstom dramskoga pisca Darka Lukića „Čudo Ozane Kotorske“.

Naime, zainteresirana za spomenuti tekst Darka Lukića počela sam internetsku potragu, u duhu stoljeća u kojemu živimo, očekujući podatke o mogućnosti narudžbe publikacije ili barem posudbe iz neke knjižnice. No, taj me korak ubrzo doveo do spoznaje o statusu traženoga djela koje je bilo potpunom nepoznanicom u internetskom svijetu! Jedini konkretniji trag i tračak nade bio je tekst „Lukićevo dramsko sjećanje“ prof. dr. sc. Adriane Car-Mihec s Odsjeka za kroatistiku na Filozofskome fakultetu u Rijeci. Odlučila sam se prvo obratiti autoru koji najvjerojatnije posjeduje izvornik te je samo bilo pitanje koliko je spreman ustupiti tekst.

Kako je Darko Lukić, teatrolog i dramski pisac, redoviti profesor na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu, za kontaktnu adresu potražila sam dragoga prijatelja, inače uvijek dostupnoga, budnoga i spremnoga za pomoć, prof. Domagoja Vidovića iz Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje u Zagrebu. Ovdje se već počinje nazirati sudbinski niz slučajnosti tako da prvi korak dobivanja kontaktne adrese profesora, koji se trenutačno nalazi u Njemačkoj, nije iziskivao mnogo traženja zahvaljujući Anđeli Vidović, sestri profesora Domagoja.

Nakon obraćanja autoru teksta Darka Lukića e-porukom, doznala sam da je tekst izgubljen tijekom preseljenja. Autor je zahvalio na javljanju i zanimanju za tekst uz objašnjenje da je tekst napisan davno, na pisačemu stroju. Nije imao elektroničku inačicu te se u nekoj od bezbroj selidba s mnogim papirima nažalost izgubio. Svjesna vrijednosti toga dokumenta i potaknuta vjerom u moć i svetost svega što nosi ime blaženice Ozane, ne odustajem od potrage nadajući se „čudu“ jer naša blaženica nikad nije preputila lutanju put svojih vjernika. Obratila sam se tad autorici teksta „Lukićevo dramsko sjećanje“, Adriani Car-Mihec s Odsjeka za kroatistiku Filozofskog fakulteta u Rijeci. Odgovor je bio ohrabrujući, ali ipak malo vjerojatan s obzirom na mogućnost postojanja teksta u fakultetskoj dokumentaciji i na količinu dokumenata pohranjenih u profesoričinu računalnoj arhivi. Odlučila sam, u iščekivanju rezultata pretrage profesorice Adriane, pokušati pronaći još neke izvore i mogućnosti pronalaska teksta u ljudi koji su nekoć imali tekst u svojim rukama. Pronašla sam podatak da je 1994. na natječaju u sklopu Festivala hrvatske drame „Marulićevi dani“ Darko Lukić dobio nagradu za navedeni dramski tekst. Promislila sam da bi se možda u Arhivi Hrvatskoga narodnog kazališta u Spli-

tu mogao pronaći primjerak teksta kad bi ga netko bio toliko ljubazan potražiti. Uputila sam molbu Hrvatskom narodnom kazalištu Split da mi se izide susret i pretraže arhivski dokumenti svjesna opsega potrage, ali računajući na entuzijazam i dobru volju zaposlenika. Bila sam u pravu što se tiče entuzijazma, susretljivosti, srdačnosti i dobre volje zaposlenika, ali je ipak potraga bila bezuspješna. Također sam se obratila članu žirija Vlatku Perkoviću, čiji je odgovor odmah uslijedio i naravno da ni on teksta nije imao.

I kao što čudesa znaju iznenaditi i jednostavno nenadano izroniti iz nekoga kuta izgubljene nade, tako je i profesorica Adriana, nakon dužega vremena, gotovo „iskočila“ s pronađenim dokumentom iz mogega računala... Gledali smo s tri kraja svijeta u istu svjetlost, s istim mislima: „Još jedno čudo blažene Ozane!“

U Dobroti, u kojoj živite, dugo je župnikovao don Branko Sbutega. Je li moguće ikako nadomjestiti takve ljude?

Don Branko Sbutega, čovjek koji je unosio mir i blagoslov u moj obiteljski dom, i danas je tu u svakome kutu našega doma. Još počinjem dan molitvom pred njegovom fotografijom s koje mi njegov blagi osmijeh i pogled blaženika donose novi dan.

Don Branko je jedan od rijetkih koji je veličao ne samo ljudskost, duhovnost, vjeru i život, nego i smrtnost čovjeka. Imala sam osjećaj da je još za života spokojno hodao ruku pod ruku sa životom i s neizbježnošću umiranja noseći neku skrivenu tajnu u svojem um osmjehu.

Duhovne vođe poput don Branka ostaju tu zauvijek i ne može ih se nadomjestiti, ali Boka ne traži druge ljude koji bi nadomjestili nečiji odlazak, ona traži ljude dostojne življenja na tome komadiću kamena i mora, ljude koji će cjelivati sve njezine rane i sve njezine pobjede, ljude koji će je svojom zvati i koji će joj srcem naklon darivati i njezino biće poštivati. A takvi ljudi se i dalje rađaju na ovim prostorima...

Ima moja Boka tu magičnu moć da stvara velike ljude.

Vrlo ste aktivni i u Hrvatskome nacionalnom vijeću Crne Gore, Hrvatskoj građanskoj inicijativi i Hrvatskome građanskom društvu Crne Gore – Kotor, pa nam u kratkim crtama opišite Vašu njihovu ulogu i važnost za hrvatsku zajednicu u Crnoj Gori.

Gradili su Hrvati stoljećima povijest i kulturu na ovim prostorima gdje danas ponosno koračamo stazama svojih slavni predaka. Mi Hrvati ostali smo tu na našoj zemlji da dostojno slijedimo taj križ i čuvamo plam imena svojega da ne ugasne.

Živimo u vremenu koje gubi obrise stoljetne tradicije i u toj nijemoj šutnji glas Hrvata, posebice s prostora Boke kotorske, održava trag naše povijesti i opstojnost našega naroda. Postojanjem i radom Hrvatskoga nacionalnog vijeća Crne Gore, političke stranke Hrvatska građanska inicijativa i mnogih udruga s hrvatskim predznakom čuje se glas Hrvata, naroda koji je stoljećima na ovim prostorima obitavao i stvarao. Hrvatsko nacionalno vijeće Crne Gore, čija sam članica, najviše je zastupničko tijelo Hrvata u Crnoj Gori. U sklopu rada Vijeća radim na predstavljanju hrvatske nacionalne manjine u područjima koja se odnose na službenu uporabu hrvatskoga jezika, na znanost i obrazovanje te kulturu. Kao članica Hrvatskoga nacionalnog vijeća Crne

Nastavak na 27. str.

ISPRAVAK

U prošlom broju Hrvatskoga slova u uredničkoj opremi uz razgovor s jezikoslovcem Josipom Liscom „Hrvatski jezik je blago koje trebamo čuvati“, ispravljamo navedeni podatak da je „voditelj poslijediplomskog studija“ jer to nije više; pogriješno je navedeno i da je član Uredništva „Zadarske smotre“, ispravno je da je glavni i odgovorni urednik časopisa.

Ispricavamo se g. Lisicu i čitateljima. (ur)

Nastavak sa str. 4.

Ima moja Boka tu magičnu moć da stvara velike ljude

Gore vodim i Amatersko kazalište Hrvatskoga nacionalnog vijeća Crne Gore te sudjelujem u pripremi različitih programa obilježavanja određenih događaja i blagdana te promicanju idejnih ciljeva Vijeća.

Hrvatsko nacionalno vijeće Crne Gore svojim statutom i načinom djelovanja daje pripadnicima hrvatske nacionalne manjine potporu gradeći putove suradnje, očuvanja i osnaživanja hrvatskoga nacionalnog i etničkog identiteta u Crnoj Gori.

Aktivno sudjelovanje u životu i radu zajednice u kojoj žive Hrvati u Crnoj Gori ostvaruju i radom političke stranke.

U Crnoj Gori već petnaest godina djeluje jedina hrvatska politička stranka – Hrvatska građanska inicijativa. Hrvatski je manjinski zastupnik u Skupštini Crne Gore Adrijan Vuksanović iz te stranke, a u Vladi Crne Gore iz hrvatske je kvote na položaju ministrice bez portfelja Marija Vučinović te pomoćnica ministra za ljudska i manjinska prava Blanka Radošević-Marović. Na mjesnoj razini imamo tri zastupnika u Skupštini Općine Tivat i mjesto potpredsjednika Općine (koje obnaša Ilija Janović) te jednoga zastupnika u Skupštini Općine Kotor.

Kao članici Predsjedništva Hrvatske građanske inicijative moje se političko djelovanje temelji na obrazovanju i poticanju mladih na aktivnu ulogu u političkome djelovanju, promicanju idejnih smjernica i ciljeva stranke novim skupinama birača, jačanju izborne pozicije stranke, a sudjelujem i u ostalim aktivnostima u skladu s osnovnim programskim odrednicama.

Pripadnici hrvatske zajednice u Crnoj Gori, Hrvati koji se nisu odrekli vlastita identiteta i koji su svjesni svojega podrijetla i križa svojih ponosnih predaka, radom unutar Hrvatskoga nacionalnog vijeća Crne Gore, Hrvatske građanske inicijative i drugih udruga unutar hrvatske zajednice nastavljaju graditi i čuvati svoj nacionalni identitet i živjeti u skladu sa svojom tradicijom i kulturom.

Postojanje Hrvatskoga nacionalnog vijeća i političke stranke Hrvatske građanske inicijative nije važno samo za potporu hrvatskomu narodu, nego je preduvjet demokratskoga prosperiteta crnogorskoga društva.

Kakva je suradnja s hrvatskim kulturnim djelatnicima i znanstvenicima? Osjećate li njihovu potporu i potporu hrvatskih institucija.

Prije nekih možda desetak godina dok sam bila u kutku svoje sobe, svojih misli i stvaranja, poput vjernoga sljedbenika hrvatske tradicije i svega što mi je naslijeđe darivalo, moji su dodiri s hrvatskim djelatnicima, znanstvenicima i udrugama bili svedeni na nekoliko osobnih poznanstava, no to nije umanjivalo moj osjećaj pripadnosti hrvatskomu narodu ni moj ponos na takvu povlasticu koju mi je sudba podredila, a ni na moj rad koji je uvijek bio osjenčan bojama moje nacionalne pripadnosti. U trenutku kad sam postala dijelom hrvatskih zajednica koje djeluju u Boki, moj je dotadašnji rad postao javan, a samim sam tim dobila i mogućnost iznošenja svih dotadašnjih ideja koje su potporom Hrvatskoga nacionalnog vijeća

Crne Gore i Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava Crne Gore „oživjele“ i rezultirale mnogim novim poznanstvima poput poznanstva i suradnje upravo s mojim sugovornikom Domagojem Vidovićem te ravnateljem Privatne gimnazije u Dubrovniku Tomislavom Franušićem, profesoricom na Sveučilištu u Zadru Vandom Babić, predsjednikom Hrvatske bratovštine „Bokeljska mornarica 809“ – Zagreb Ivom Škanatom, profesorom i književnikom Željkom Brguljanom, Tomislavom Brguljanom, Draženom Zetićem, Krunoslavom Težakom...

Tu su, naravno, i Hrvatska bratovština „Bokeljska mornarica 809“ – Zagreb, Hrvatska bratovština „Bokeljska mornarica 809“ – Rijeka, KUD Jelsa s Hvara, udruga Dubrovačko-primorski svatovi itd.

Također je moj rad prepoznat i izazvao je zanimanje novinara HRT-a Bože Vodopije, divnoga čovjeka s kojim sam imala i odličnu suradnju u vremenu dok je obnašao funkciju generalnoga konzula Republike Hrvatske u Crnoj Gori. Božo Vodopija netko je tko voli i osjeća Boku svim svojim srcem, netko tko je uvijek prisutan u životu Hrvata iz Boke kotorske i čovjek s kojim mi je uvijek velika čast podijeliti sve svoje nove ideje, razmišljanja i misli.

Smisao radu i svim stremljenjima te potporu da ustrajem daje mi još nekoliko divnih, iznimno velikih i dragih ljudi poput veleposlanika Republike Hrvatske u Crnoj Gori Veselka Grubišića, čovjeka koji plijeni svojim znanjem, srcem i predanošću poslu i ljudima s kojima radi, konzula geranta u Generalnome konzulatu Republike Hrvatske u Kotoru Marijana Klasića i generalne konzulice Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Kotoru mr. sc. Jasminke Lončarević.

U krugu dragih ljudi, prijatelja, suradnika i svih onih čija riječ, djelo i potpora daju posebnu svjetlost mojemu radu, a često i životnomu putu, posebno mjesto zauzimaju i predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća Crne Gore Zvonimir Deković, predsjednik Hrvatske građanske inicijative Adrijan Vuksanović, pjesnik i urednik Bogić Rakočević te urednici i djelatnici *Radija Dux* Tanja Grabić, Zvonimir Perušina i Valentina Andrić.

Zavidan je popis prijatelja i suradnika – možda je u tome tajna mnogih uspješno realiziranih programa i projekata, ustrajnosti i novih stvaranja.

I na koncu moram malo privatizirati ovaj razgovor. Dužni ste mi izlet u Kotor u pratnji glasovitoga turističkog vodiča Ivica Biskupovića. Kad namjeravate ispuniti obećanje?

Ovo je zamka iskustvoga voditelja intervjuja i dobroga poznavatelja bokeljskoga mentaliteta – dati, dakle, pismeno obećanje pred licem javnosti podrazumijeva i sigurnu realizaciju, a istodobno i jamstvo za ostvarenje!

Hrvati su simbol časti i poštenja te kao ponosna Hrvatica iz Boke kotorske svojem sugovorniku Domagoju Vidoviću dajem pisano obećanje o ispunjenju svih priprema za provedbu izleta „Dir po Kotoru“ uz pratnju našega nadahnutog turističkog vodiča Ivica Biskupovića.

Obećanje stupa na snagu od dana izlaska ovoga teksta u tisak.

Domagoj VIDOVIĆ

ŠPORT

Lutrija za samopouzdanje

Odjeci nakon hrvatskoga uvrštavanja u skupinu D s Engleskom, Češkom i još neznanom vrstom iz dodatnih selekcija

Piše: Tomislav ŠOVAGOVIĆ

Bukureštanski ždrijeb očekivano je donio jednadžbu s dvije poznanice i jednom nepoznanicom u skupini D. Nakon 30. studenoga mjesta hrvatskoga športskoga lipanjskoga ljetovanja jesu London i Glasgow. Otvaranje s domaćinom Engleskom na Wembleyju 14. lipnja poželjno je promatrati više u svjetlu poraza u Ligi nacija, jer to je utakmica iz koje se može učiti. Nitko nikada ne će osporiti najveći hrvatski uspjeh u moskovskom polufinalu Svjetskoga prvenstva, ali, treba pamtiti, u dvije sljedeće utakmice s Dalićevom vrstom – Englezi su osvojili 4 boda. I igraju kod kuće. Bit će to odličan test napretka Southgateovih trupa i(li) potvrde da srebrni pucaju visoko i na Europskom prvenstvu. Jasno, bit će ozbiljni i hrvatski izbornik i igrači, opravdano govoriti da se ide po korak, da je prvi cilj proći skupinu, što je jasno i svakom djetetu koje počinje pratiti nogomet.

Ono što razlikuje hrvatsku reprezentaciju od mnogih, jest uvjerenje da mogu biti europski prvaci. Samopozdanje im je ostalo usađeno iz Rusije, i unatoč neuspjehu u Ligi nacija i blagom mučenju u kvalifikacijama – nije nestalo. Nedostajat će oprošteni senatori nakon srebra, osobito Mario Mandžukić. Ali Hrvatska može postati europskim prvakom. Ma kako nelogično i raštrkano bilo prvenstvo s dvanaest domaćina, iznjedrit će jedinstvenoga šampiona, prvaka svih putovanja.

Rumunjski ždrijeb, uz uvažavanje Engleske u prvoj utakmici, Češke (19. lipnja) i nepoznatog trećeg (23. lipnja) odvest će nas, ovisno o prvom ili drugom mjestu u Dublin ili Kopenhagen. Nepovoljno je što su nam protivnici u mogućem četvrtfinalu bolji iz skupine u kojoj su Njemačka, Francuska i Portugal. Svejedno, Hrvatska može daleko, pa i težim putem.

Ozbiljno treba shvatiti i Češku. Navijačko divljanje u Saint-Étienneu odnijelo nam je vrijednu pobjedu prije tri godine, valjda se u Glasgowu ne će ponoviti prekid zbog bakljabe. Bit će dovoljno vremena za pripremu stručnoga stožera, a sve će, kao i ususret Nigeriji u Rusiji, ovisiti o zdravstvenom biltenu na završetku iscrpljujuće sezone, osobito za igrače u ligama petice.

Nemoguće je pisati u futuru prvom, jer trećega protivnika ne ćemo doznati do ožujka. Modernost je tako donijela i ždrijeb u kojem četiri momčadi uopće nisu poznate, točnije njih šesnaest kandidira za četiri mjesta. Kao u svijetu tehnologija, razmišlja se sve brže i nelogičnije, odudarajući od uobičajenoga. Ono što Hrvatska, osim poznate prizemnosti, može učiniti je pozorno pratiti igračke nastupe, izabrati najkompaktnija 22 igrača sljedećega ljeta, igrati svaku utakmicu kao da je jedina i zasebna cjelina, ponosno, u mislima na prizore dočeka u Zagrebu, Splitu i drugim sredinama, ali uzonosito, nikako bahato. Samopouzdanje, ali ne i hvalisavo. Spustili su nas, uostalom, dobrano i Španjolci, i Englezi, i Mađari, pa i Azerbajdžan. Uostalom, kvalifikacijski ciklus i Liga nacija bili su razvučeni, a Europsko prvenstvo bit će mjesec dana test homogenosti momčadi, uhodanosti usvojenih navika i automatizma odradenih akcija. U Rusiji je zajedništvo bilo naša najveća snaga, kada izabrana vrsta diše kao jedan, i kada se nakon pogrješki rada podrška, događa preokret. Doktor dramaturgije imaju priliku pokazati usvojeno i na Starom kontinentu. Još peče onaj produžetak u Lensu s kasnijim prvakom Portugalom. A opet, s patnjom i Quaresminim „poučkom“ rođena je godinu i pol kasnije Dalićeva Hrvatska. Prethodni tjedan, osim ždrijeba, obilježila su i dva poraza zagrebačkih uzdanica u Ligi prvaka. Onaj nogometni stigao je u Milanu kod Atalante koja je slavila 2:0, dočim se rukometni dogodio osmi put ove sezone, PPD Zagreb poražen je kod mađarskoga Pick Szegeda 33:23. Nakon remija s Hajdukom Dinamo se nije snašao na talijanskom gostovanju. Klub iz Bergama na privremenom radu u Milanu nadigrao je „žute“ iz Maksimira, jedini bljesak bila je Oršićeva greda. Premalo. Dovoljno je vremena do 11. prosinca i odlučujućih utakmica u šestom kolu, nada je da Talijani ne će slaviti kod Ukrajinaca, što bi omogućilo da se i s porazom od Manchesteru na Maksimiru prođe barem u šesnaestinu finala Europske lige.

Dug je put. Još duži je za rukometaše hrvatskoga prvaka, jer ni šok-terapija povratkom Veselina Vujovića nije mnogo pomogla u Europi. Repriza starog trenera u sezoni ajvara zasad je imala domaći uspjeh protiv norveškoga Elveruma u Areni, kao i remi s istim protivnikom na njegovu parketu. Nije proslavljeni rukometaš „Metaloplastike“ krivac za poraze, uostalom, s njim se čvršće igra obrana i „boce“ poslagane u pet ujutro koliko-toliko mogu pohvatati misli crnogorskoga maga, ali – nedostaje kontinuitet. A tu kategoriju teško je dosegnuti tijekom trajanja sezone, promjenom početnih postavki. Dublja su pitanja kadrovske politike, složenija od imena Branka Tamšea i Veselina Vujovića. Zagreb dugo nije ostvario rezultate nalik devedesetim, ali neovisno o promjenjivom sustavu natjecanja borio se makar za četvrtfinale. Također, važno je i da publika podrži igrače kada ne ide, jer iz krize rađa se zalag uspjeha, pa i onog reprezentativnog u siječnju. Ishod će, kao i u nogometnim pričama, uglavnom diktirati zdravstveni karton.

Dug je put za nogometaše. Još duži je za rukometaše hrvatskoga prvaka, jer ni šok-terapija povratkom Veselina Vujovića nije mnogo pomogla u Europi